Ч. 285 (12.941). Львів, субота 19. грудня 1931. Poсztowa opłaty zapłacono ryczałtem. Рік LII.

ДІЛО

ВИХОДИТЬ ЩОДНЯ РАНО

РЕДАКЦІЯ І АДМІНІСТРАЦІЯ: Львів, Ринок ч. 10, II. пов.
Конто почт. щадн. 143.322.
Адреса для телеграм: „Діло“. Львів.
Головний Редактор приймає від 11—12 год. перед полуднем.
Рукописів не звертається.

ПЕРЕДПЛАТА В КРАЮ:
Місячно 5·00 зол.
Чвертьрічно 15·00 „
Піврічно 30·00 „
Річно 60·00 „
ЗА ГРАНИЦЕЮ: В Америці 1 долар. Франції, Голяндії, Бельгії 20 фр. фр., Італії 7·50 зол., Німеччині 7·50 зол., Швайцарії 5 шв. фр., Чехословаччині 30 ч. к., Румунії 150 лей, Болгарії 7·50 зол., Австрії 7·50 зол.— Зміна адреси 1 зол.

Телеф. Редакції: 29-41.
„ Друкарні: 29-26.
В СПРАВІ ОГОЛОШЕНЬ ЗВЕРТАТИСЯ ДО АДМІНІСТРАЦІЇ.
ЦІНА ОДНОГО ПРИМІРНИКА 25 сот.

През. Гувер про світову крізу.

Слово американського президента, представника демократичної республики, має куди більше значіння, як відчитана — навіть особисто — неодна гарна промова коронованої голови. Ось недавно виголосив номінальний володар Британської Імперії, король Юрій, свою промову при відкритті англійського парляменту. Промова, яка мала започаткувати нову епоху в історії Великої Британії, не викликала майже ніякого зацікавлення у світі, а цікаве вухо журналістів ловило скорше кожне слово Мекдональда, Болдуіна чи іншого партійного лідера, ніж королівську промову. Але отсе сказав своє слово демократичний голова республиканської Північної Америки — Гувер. І нічого мабуть так не очікував світ, як саме його поглядів, його намірів і плянів. Бо некоронований президент Зединених Держав — це той, що сьогодні держить в своїх руках може й розвязку господарського, а то і політичного положення світа. І тому слово Гувера до американського парляменту в дні його відкриття важне не тільки для Америки, а й для Европи, яка тужливо глядить за океан за поміччю. Тому Гувер, знаючи і доцінюючи вагу своєї позиції, не поминув нагоди, щоби сказати і підкреслити свої погляди на цілість усіх, в першу чергу господарських а дальше й політичних проблем цілого світа.

Спершу займається Гувер, очевидно, загроженим господарським положенням Зединених Держав П. А. та заповідає цілу програму санування цієї господарки. Між іншим будуть піднесені податки аж до 1. липня 1934 р., коли то — на думку президента — буде вирівнаний бюджет і ситуація зміниться на краще. З наведеною датою всі закони, що підвищують або вводять нові податки, перестають діяти.

Для наладнання господарських умовин у краю мають створити „Фінансове Товариство Відбудови“, яке буде фінансувати ті галузи народнього господарства, що найбільш ослаблені крізою, буде підтримувати експорт, підпомагати кредитами банки та відповідними зачетами хліборобство. Це товариство буде теж старатися підпомагати промисл.

Причиною крізи в Зединених Державах є передовсім події в інших частинах світа. Господарська кріза в середній Европі та головно в Німеччині, викликала в червні загальну паніку. Стало ясним, що ці краї пропалиб без відповідної допомоги. Але страх перед цією перспективою вніс чимале замішання в хліборобську торговлю та ринок вартісних паперів в Америці. Була небезпека, що кріза з середньої Европи перекинеться й на інші европейські краї. Тому співпраця Америки в міжнародній допомозі німецькому народові вийти з цієї катастрофи була не тільки потрібною, але просто необхідною. (Якже інакше дивилися на справу господарського розвалу Німеччини деякі її безпосередні сусіди!).

Торкаючися конфлікту на Далекому Сході твердить Гувер, що той конфлікт не тільки небезпечний тим, що суперечить духові пакту Келльоґа, але головно тим, що події йдуть всупереч постановам тих міжнародніх договорів, на яких стоїть підпис Зединених Держав. Так то підкреслює він вагу в першу чергу ненарушности китайської території і господарських умовин та концесій, до яких мають претенсії і інші держави.

Переходячи на такому тлі світових подій і внутрішньої ситуації до бюджету, який замкнеться в цім році дефіцитом 2.123 міліонів долярів, а на найближчий рік на замітає знову дефіцит 1.417 міліонів долярів. Така ситуація господарства Зединених Держав вяжеться тісно з ситуацією решти світа. А в численних краях довели через політичну непевність, надмірні кредити на збройння та надмірні податкові данини до революцій, до дефіцитів, до упадку валют, до спроб дампінґу та до зменшення консумції і життєвої стопи. В останніх двох роках вибухли революції або поважні соціяльні заворушення в неменше ніж 19-ти краях, яких населення перевищує половину всього людства. Десять держав не могло покрити затягнених грошевих зобовязань. Чотирнацять країн відступило від золотового підкладу валюти. А кожна з тих подій відбивалася відємно на господарській сторінці життя Зединених Держав.

І з цього Гувер виводить льоґічно висновок: кожна спроба оздоровити господарство в Зединених Державах мусіла з конечности вязатися зі спільними заходами інших народів, щоби відновити довіря у світі та знову довести до господарської рівноваги в інших краях. Щодо піднесення мит, то вважає, що це для Півн. Америки непотрібне.

У звязку з господарською скрутою треба буде обмежити будову воєнних фльот, і Гувер вірить, що це вдасться зробити.

Для вдержання господарської рівноваги він уважає конечним перестерігати міґраційні закони, а для вдержання ладу приноровлюватися докладно до постанов закону про виселювання накучливих чужинців.

Отсе коротко зібрані погляди Гувера про теперішню біду і про вихід з неї. Погляди цінні тим, що Гувер вважає навіть таку велику та одноцілу господарську територію, як Зединені Держави, лише одною частиною всесвітньої господарки і від неї вповні залежну. А тому старається видобутись з власної скрути — ратуючи інших.

Якжеж малими видаються супроти цих поглядів Гувера „великі“ політики деяких европейських держав, що вважають свій загумінок чимось відокремленим від решти світа!

(Хр.)

—o—

Страдальний романтизм.

(З приводу ювилею т. зв. „сецесії“.)

Високоповажаний Пане Редакторе!

Будь ласка помістити на сторінках Вашого Пов. Часопису це письмо, яке мав я намір оголосити ще перед днем 1. грудня ц. р., але нагле занедужання перешкодило мені зробити це в пору. Все таки думаю, що є моїм громадянським обовязком поділитися з читаючою громадою своїми думками про ювилей т. зв. „сецесії“, а саме тому, що власне я „magna pars fui“ тих подій, які в осені 1901 р. розігралися на львівському університеті та закінчилися т. зв. „сецесією“.

Дякуючи з гори за те, що вволили мому проханню, остаю з правдивим поважанням

Володимир Темницький.

При кінці листопада ц. р. звернувся до мене п. В. М. Янів і просив від ювилейного комітету студентів взяти активну участь в ювилейнім святі т. зв. „сецесії“. Уважаючи, що нема найменшої раціі шанувати память т. зв. сецесії окремим святом, я рішучо відмовився від якоїнебудь активної участи в цім святі. Тому, що ювилейний комітет звернувся до мене доволі пізно, бо не тільки по вирішенні питання про потребу такого ювилейного свята, але вже і по оголошенні в пресі оповістки про речинець і програму ювилейного обходу, я не мав змоги відрадити молоді влаштування цього свята.

З другого боку вважаю, що власне як активний учасник університетських подій з 1901 р. не повинен я мовчки глядіти на те, як ще й нині з 30-літньої історичної перспективи ґльорифікується подію, над якою радше належало би жаліти. Щоби цей погляд виснити, треба коротенько пригадати події, що попередили сецесію.

Вже на цілих 17 літ перед т. зв. сецесією українська академічна молодь публично виступала з домаганням оснування українського університету у Львові. Сталося це на вічу українських студентів у Коломиї 7. серпня 1884 р. На цім вічу студент права Ярослав Кулачковський (що в часах сецесії був уже директором „Дністра“ і головою комітету т. зв. сецесійного фонду) поставив резолюцію з домаганням заведення українських викладів на всіх факультетах львівського університету, що означало українізацію, або що найменше утраквізацію львівського університету. Від ухвали цього віча починаючи, домагання оснування українського університету у Львові стає програмовим домаганням цілої низки вічевих ухвал української академічної молоді. Періодично в менших, або більших відступах часу, українська академічна молодь повторяє це своє програмове домагання чи то у формі вічевих резолюцій, чи то у формі пропамятних письм під адресою центрального уряду у Відні.

Два роки перед т. зв. сецесією, себто 1899 р., українська академічна молодь відбула у Львові велике віче, одинокою точкою програми якого було домагання негайного заснування укр. університету у Львові. Це віче відбилося сильним відгомоном серед української суспільности в Австрії, висуваючи справу українського університету у Львові на чоло культурно-політичних домагань українського народу в Австрії.

Акція за українським університетом у Львові ставала з кожним днем живішою, більше популярною і захоплювала щораз ширші круги суспільности. Рівнобіжно з академічною молодю веде акцію також ціла суспільність, а саме через вічеві ухвали і через меморіяли до міністерства освіти від „Наукового Т. ім. Шевченка“, „Просвіти“, „Педагогічного Товариства“ і т. д. і т. д.

На жаль ціла ця жива та енерґійна акція не осягала найменших успіхів! Центральний уряд у Відні очевидно іґнорував всі домагання та заходи укр. суспільности в університетській справі.

Відомо, що віденський центральний уряд ніколи не йшов добровільно на стрічу домагань поодиноких народів Австрії, хоч би домагання були якнайочевидніше слушні та оправдані. Навіть найдрібніші права, полекші та уступки мусів кожний нарід добувати шляхом твердої і завзятої боротьби, хіба що даний нарід користувався спеціяльною протекцією династії та привілеями найвищих офер.

Також в університетських справах центральний уряд держався такої тактики. Ось саме в тім часі, коли Відень так уперто іґнорував справу українського університету, цей сам Відень був приневолений серіозно зайнятися справою італійського університету та університетських курсів для словінців, а це якраз тому, що гострі виступи обох цих народів примусили центральний уряд узятися за розвязку справи.

Тактика гострої боротьби, примінювана італійцями та словінцями, дала позитивні вислідки і це було для української молоді багатомовною вказівкою.

Українська молодь тих часів була добре і цінко зорґанізована. Т. зв. „Орґанізаційний Комітет“ був екзекутивним орґаном „Всеукраїнської Орґанізації Молоді“, що обхоплювала не тільки академічну молодь, але також молодь вищих кляс середніх шкіл і поширювала свою орґанізаційну сітку і на позашкільну молодь

На одному із засідань „Організаційного Комітету“ автор оцих рядків поставив внесок, щоби в університетській акції українська молодь вірвала з дотеперішніми лагідними і чисто легальними засобами і перейшла до гострої, нелегальної боротьби, а саме в тім змислі, щоби приміненням т. зв. обструкцій, тобто зриванням університетських викладів унеможливити правильне функціонування львівського університету на так довго, доки центральний уряд не займеться поважно розвязкою української університетської справи.

На „Організаційнім Комітеті“ цей внесок перепав, бо спротивилися йому два такі авторитетні провідники молоді як пок. Евг. Косевич і В. Старосольський. Тоді автор внеску поновив його на повних зборах академічної молоді і ці збори приняли внесок по тридневних, дуже оживлених та основних дебатах. (16., 17. і 18. листопада). Укр. акад. молодь рішила перейти до гострої боротьби за укр. університет.

Наслідком цієї ухвали було перше нелегальне, бо самочинно проти заказу ректорату відбуте віче в III. салі університету в 12. год. вполудне, дня 19. листопада. Віче це було незвичайно бурхливе. Ректора, який хотів особисто віче розвязати, не допущено до вічевої салі, університетську службу, що з наказу ректора намагалася опорожнити салю, силою виперто зі салі. Ухвалено гострі резолюції протесту проти негативного становища центрального уряду та ректорату львівського університету в справі укр. університету, ухвалено далі зараз із завтрішнім днем розпочати обструкційну тактику проти викладів тих професорів, що відомо ворожо ставилися до університетських домагань українців. По вічу молодь перейшла упорядкованим походом вулицями Львова, співаючи революційні пісні. Ефект того віча був несподівано великий та сензаційний. Ціла львівська преса вдарила на алярм. Віденська преса присвятила йому небувало багато уваги, навіть заграничпа преса заговорила про львівські події, як про засіб боротьби за український університет.

До обструкції викладів на університеті не прийшло тільки тому, що міністерство телеграфічно замкнуло університет на кілька днів. Таким чином успіх першого кроку загостреної тактики боротьби був справді величавий! Справа українського університету, котрою досі поза українцями ніхто серіо не інтересувався, нагло заінтересувала не тільки всі компетентні чинники, але й публичну опінію в краю, державі та за границею. Справа стала гостро актуальною і хто зна, чи не була би діждалася позитивної розвязки, якби раптом не перестала бути актуальною власне через *нефортунний помисл сецесії!*

Волод. Темницький.

(Докінчення буде.)

Крамниці і ціни в Москві.

Справоздавець економічного відділу „Берлінер Тагеблят“ Ґінтер Штайн подає на сторінках того часопису свої уваги з часу побуту в Москві. З обемистого звіту подаємо лише деякі місця, що ілюструють торговельні відносини в центрі Радянського Союзу.

Як відомо, в Радянському Союзі вільної торговлі нема, крамниці є власністю держави і вони поділені на три катеґорії.

Перша катеґорія це кооперативи, до яких вписані робітники і службовики, які отримують крам по цінах, устійнених державою. Друга катеґорія це крамниці вільні, в яких кожний може купити, що тільки захоче, якщо має змогу платити кольосальні ціни, також устійнені державними чинниками і — очевидно — найде бажаний крам. Врешті є так звані валютові крамниці, в яких можна купити товар лише за чужу валюту і то по світових цінах. У тих останніх крамницях купують не лише чужинці, але також радянські громадяни, яким родина чи приятелі присилають із закордону чужу валюту.

У першій катеґорії склепів, тобто в кооперативах, отримує товар більшість населення за вимком здеклясованих „лишенців“, до яких зачислюють представників релігійних культів, куркулів і всіх тих, яких уважають з ріжних причин за представників буржуазного світу. Належать до них також самостійні майстри, що не підпорядкувалися радянській системі.

В кооперативних склепах можна дістати крам в обмеженій скількості і ціни за них є такі (в переміні на польську валюту): 1 кґ. житнього хліба 30 сот., 1 кґ. пшеничного хліба 60 сот., 1 кґ. рижу 1.60 зол., 1 кґ. бульби 30 сот., 1 кґ. волового мяса 4 зол., 1 кґ. телятини 7 зол., 1 літра молока 1.20 зол., 1 кґ. масла 9 зол., 1 кґ. цукру 2.40 зол.

Зате у вільних крамницях ціни є такі: 1 кґ. рижу 11 зол., 1 кґ. волового мяса 25 зол., 1 літра молока 9 зол., 1 кґ. масла 76 зол., 1 кґ. цукру 11 зол., 1 кґ. полядвиці 92 зол., стограмова табличка чоколяди 25 зол., 1 пара черевиків 270 зол. і т. д.

Не повинно це нікого дивувати, що люди, які є засуджені на закупи в тих вільних крамницях, мусять за свої послуги брати величезні суми. Наприклад за переїзд візком з залізного двірця до гостинниці, який тріває 20 хвилин, беруть 100 зол. Прачка, яка також не належить до кооперативи, бо є „самостійна“, жадає за випрання хустини до носа 2.20 зол.

Щодо роду товарів, продаваних в усіх повищих склепах, то лише деякі з них можна у нас уважати першорядними. Промислові товари, це остане драння, яке деінде могло би числити лише на дуже слабий збут.

З польської преси.

„Польсько-українські взаємини у Сх. Галичині“.

Нова стаття б. воєводи Борковського у краківському „Часі“.

II.

НАТИСК ПРОТИПОЛЬСЬКОГО УКРАЇНСЬКОГО РУХУ ЗА ЧАСІВ АВСТРІЇ. — СПРАВА НАЦІОНАЛЬНОЇ НАЗВИ. — МІШАНІ ПОДРУЖЖА.

Доказуючи далі свою провідну тезу про стійкість і незломність української національної свідомости, гр. Борковський заперечує твердженю, яким часто оперують ендеки, про „спольщення русинів перед періодою українізму“. Хоча чимало українців з інтеліґенції вживало тоді польської мови, а проте одночасно т. зв. святоюрський рух мав в 60 рр. таку поважну протипольську силу, що примусив поляків увійти до централістичної Державної Ради, коли абсентувались там чехи. Так само, зі страху перед українським рухом і перед тим, щоб його не використав австрійський уряд проти поляків, ці останні перевели у галицькому соймі резолюцію „льояльности“ супроти цісаря.

Отже незалежно від того, як русини чи українці хотіли називати себе, свідомість їхньої національности завжди же істнувала в часах національної окремішности завжди вже істнувала в часах більше постійних зустрічей українців з поляками і вона була навіть вимково сильною.

Що торкається польського закиду, що українці „не є окремою нацією“, бо „не мають віддавна устійненої назви“, то автор пригадує, що й назви „поляк“ і „Польща“ устійнились розмірно пізно і що передтим істнувала назва „поляк“ від одного зі славянських племен (чомусь автор забуває пригадати тут теж назву „лехіти“ і „лехія“, від чого повстала колишня історична назва „ляхи“, яку поляки вважають нині назвою зневажливою, подібно, як українці відносяться до назви „русин“).

Коли мова спеціяльно про давню Червону Русь, нинішню Східну Галичину, — каже автор дальше — то на підставі всіх тих уваг можна ствердити, що не є правдивим погляд, наче би поляки й русини вийшли в тім краю з одного пня. Від самого початку польської державности на цьому терені істнують тут два національні елементи, які взаємно протиставляться собі. Обом тим елементам не можна відмовити назви автохтонів, тому, що *українці мешкали в тім краю від найдавнішої історії, а поляки займали здебільша землю, якої ніхто не мав, як перші поселенці.* (З цього твердження виходить ясно, що хоча автор зове автохтонами в Галичині оба народи, а всеж — тубільчим елементом були українці, а напливово-кольонізаційним — поляки. — Прим. Ред.).

Перестеріґає теж автор своїх земляків перед перецінюванням факту мішаних подруж, тому, що ті мішані подружа не витворюють ніякого посереднього національного типу. Як на приклад звертає увагу на німців, навіть ворожо проти поляків настроєних, які проте мають польські назвиська, і навпаки — на польських патріотів з німецькими назвиськами. В стародавніх часах племена взаємно не змішувалися, бо їм забороняла це окремішня релігія, тим більше, що новоженців парували батьки. Нині безумовно скількість мішаних подруж є численна скрізь, де народи живуть на одному терені. „А проте саме в наших часах національний рух є сильніший“. Діти з мішаних подруж, хоч може справді національно більше байдужі, всетаки зчасом яскраво національно визначують себе.

Після тих загальних уваг, переходить автор до конкретного питання: чи можливою є денаціоналізація українців, яких засобів у цім напрямку вживала і вживає польська політика і який її практичний вислід.

Загостреня парляментарної ситуації в Австрії.

ВІДЕНЬ. 17. XII. ПАТ. Преса обговорює парляментарну ситуацію в Австрії й називає її поважною. В справі закону про Кредитове Заведення великонімці займають становище неґативне. На конференції з представниками великонімців канцлер Буреш заявив, що цей закон мусить бути поладнаний ще перед святами. В парляментарних колах думають, що перед вівтірком не можна надіятися дальшого загострення ситуації. Вони кажуть, що канцлер Буреш і міністр скарбу мають з початком січня поїхати до Женеви, щоби взяти участь в засіданні фінансової комісії Союзу Народів. Причиною загострення парляментарної ситуації було вчорашнє ухвалення резолюції в справах, звязаних з військом, без огляду на спротив міністра військових справ Воґуана. Резолюція осягнула більшість голосів, наслідком чого міністр Воґуан зголосив димісію і від того наміру відступив на гаряче бажання канцлера Буреша.

Шілінґ зберіг свою силу.

ВІДЕНЬ. 17. XII. ПАТ. Канцлер Буреш виголосив учора перед мікрофоном промову, в якій ствердив, що шілінґ зберіг в Австрії в цілости свою купну силу. Остеріґ теж населення Австрії перед стяганням вкладів із щадниць і кредитових установ, бо безупинне вибирання капіталу мусить довести до інфляції, поминаючи необхідне в таких випадках виповідження гіпотечних капіталів. Вкінці канцлер закликав населення щоби купувало тільки австрійські товари.

Студентські демонстрації в Болгарії.

СОФІЯ. 17. XII. ПАТ. Демонстрації студентів проти проф. Цанкова, які розпочалися вчора рано, повторилися в полудневих годинах. Студенти хотіли відбути віче на площі Собранія. Поліція стягнула пожежну сторожу, яка сикавками очистила площу. Демонстранти перенеслися на сусідні вулиці і дільниці міста. Кількох студентів побито легко.

Америка в справі воєнних довгів.

ВАШИНҐТОН 17. XII. ПАТ. Як повідомляє аґенція Райтера, в урядових колах панує думка, що, участь Америки в конференції в справі воєнних довгів не є правдоподібна.

Еміґраційні справи.

Еміграція до Куби.

Візу на виїзд до Куби може дістати найближча рідня поселених там еміґрантів, себто жінка, діти, родичі, брати та сестри. Дальше споріднені не дістануть безплатного еміґраційного пашпорту. Корабельна карта III кляси до Куби коштує 98 долярів від особи. Всякі вказівки дає безплатно Відділ Еміґраційного Синдикату у Львові (вул. Вишневецьких 4) та провінціональні агентури.

Побутові візи американських горожан.

Американські горожани, що приїхали до Польщі мають на пашпортах т. зв. побутові візи, які дають їм право переступити кордон при виїзді з Польщі. Візи ці дають польські консуляти. Наскільки американський громадянин передавнив речинець побуту в Польщі, має негайно зголоситися в старостві, щоби продовжити візу. Особи, уроджені у Сполуч. Державах, наскільки мають пашпорти, виставлені в американськім консуляті у Варшаві, мусять теж подбати за польську візу в своїм старостві.

Хто має арґентинський афідавіт.

Хто має арґентинський афідавіт мусить до року зголоситися за арґентинською візою, бо після року від дня, коли вона виставлена, афідавіт стає неважний. Хто мав би передавнений афідавіт, мусить звернутися до Еміґраційного Синдикату, який виробить йому продовження важности афідавіту у арґентинської влади в Буенос Айрес.

—o—

Відгук імянин марш. Пілсудського у соймі.

Напасть на українських послів в освітній комісії.

В середу 16. ц. м. відбулося засідання освітньої комісії з двома точками денного порядку. Як перша точка стояла справа вибору заступника голови освітньої комісії. В минулій каденції сойму було це місце призначене для відпоручника Українського Клюбу. Однак тому, що наш Клюб не бере участи в ніяких президіях на терені цього сойму, не претендував він і на членство президії освітньої комісії. Вибрано бебецького українця Богуславського голосами самих послів з ББ. На другій точці порядку нарад стояв внесок опозиційних польських клюбів в справі биття по лиці дітей у школі за некупно листівок на імянини марш. Пілсудського в 1931 р. в місяці березні. Референтом цієї справи був посол ендецького клюбу п. Корнецький. В своєму рефераті він відчитав цілу низку обіжників у відомій справі, зацитував кільканацять примірів побиття дітей і відчитав також судовий акт, яким стверджено, що учитель на Поморю Фрончковський дійсно побив дітей громадянина Гінца по лиці за неточне виповнення карток до маршала Пілсудського на Мадейру. Промовець ствердив дальше, що більшість учительства діяла під примусом, хоча проєкт свята вийшов не від уряду, а від комітету приватних громадян. Тому, що предсідниця комісії, п. Яворська, не дала йому докінчити коментарів до цілої тої імпрези, він закінчив свій реферат резолюціями, між якими остання звучала: „Що сталося з міліоновими сумами, зібраними на повицу ціль, з яких досі не зложено публичного рахунку“?

Відповідав референтові представник уряду візитатор п. Макух, який старався виказувати, що влада не дала наказів, а лише видала обіжник, в якому було сказано, що мін-ство освіти не ставляє ніяких перепон в розповсюджуванню відомих карток. Також впевняв, що зловживання учительства були покарані і що наведений інцидент в суді має інший зміст, як це подано у внесенню послів. Пос. з „ББ“ Помяновський без мотивації поставив внесення: 1) „Сойм переходить до денного порядку над згопошеним внеском. 2) Сойм взиває уряд, щоби предложив закон, забороняючий фізичні кари у школах, в яких це досі практикується“.

По нім прийшла до слова пос. Рудницька та зясувала становище Української Парляментарної Репрезентації до згаданого розпорядку шкільної влади. „Коли цього рода розпорядження викликують поважні сумніви як політичного так і педагогічного характеру в приміненню до польської молоді, то у відношенню до української молоді вони заслуговують на безумовний осуд. Стверджую, що на терені цілої львівської Кураторії висилка імянових карток на Мадейру в школах, до яких ходить українська дітвора і молодь, відбувалася під моральним примусом, який часто приймав дуже яскраві форми“. Опісля промовниця зацитувала відповідні обіжники львівської Кураторії та повітових шкільних рад, з яких недвозначно виходило, що шкільна влада вживала морального натиску на вчительство. Дальше пос. Рудницька навела довгу низку конкретних фактів примушування української молоді в народних і середніх школах до висилки імянинових бажань.

Коли п. Рудницька почала переводити порівнання поміж шкільними відносинами в Польщі та в передвоєнній Німеччині і Росії, посли ББ. счинили великий крик і накинулися на неї з лайкою. Предсідниця пос. Яворська прикликала її до порядку. Коли вспокоїлося і промовниця почала казати про „пацифікацію“, прикликано її вдруге до денного порядку, а коли продовжувала промову дальше на ту саму тему — відібрано їй голос.

Після вичерпання листи промовців зголосився для фактичного спростування пос. Великанович.

Пос. Великанович заявив, що забирає слово не для мерітум справи, а для складення протесту слідуючого змісту: „Мушу якнайрішучіше запротестувати проти нерівного трактування членів комісії проводом. Підчас промови п. Рудницької голова комісії візвала її докраптно до порядку, зате не бачила просто брутального трактування нашої репрезентантки деякими послами з Безпартійного Бльоку і не чула таких їх слів, як „нікчемнисть“, „спулка єнацко-українська“ і т. п. Промовець протестує особливо проти вислову одного посла ББ. (Валевського) „агентка Берліна“, заявляючи, що українські посли були і є агентами лише власного рідного народу.

Після того протесту українські представники вийшли з комісії.

Ясна річ, що внесення опозиційних клюбів відкинено.

Треба ще додати, що предсідниця п. Яворська у відповідь на протест пос. Великановича заявила, що візвала до порядку пос. Вавжиновського за вжиття слова „нікчемність“, а за слова „агентка Берліна“ взиває до порядку пос. Яна Валевського тепер.

—o—

„Конскрипція має дати правдивий образ...“

(Звідомлення з місць.)

САМБІРЩИНА.

По дотеперішнім звісткам мало голов родин по наших селах подало руську мову до вписупри конскрипції, але майже всі подавали українську мову. Одначе дуже багато конскрипційних комісарів вписувало лиш польську літеру и, закриваючися тим, що решту букв собі пізніше допишуть. Які букви потім комісарі у себе дома дописали, то найстрогіша урядова тайна.

В місті *Самборі* комісарі зовсім не мали двомовних аркушів, а по селах лиш по кілька; але й за них комісарі, не зважаючи на протести голов родин, вписували відповіди по польськи. Ці дими доводили до того, що деякі голови родин відмовляли участи в конскрипції, так, що аж староста зі Самбора мусів виїзджати на села інтервеніювати. Списувачами були поляки учителі й ученики ґімназійні та семинарійні, а також польські студенти; з українських студентів був лиш один та деякі українські учителі й учительки із сіл.

Перед конскрипцією поучав староста конскрипційних комісарів, що вписувати мають відповіди навіть на двомовних аркушах лиш по польськи, як у державно-урядовій мові і тому, що конскрипційні урядовці у львівськім воєвідстві та в центральнім статистичнім уряді у Варшаві не знають кириличних букв, а дальше, що мають вписувати „руські єнзик“, а не „українські“, бо тут ніхто з поляків так тої мови не уживає. Староста навіть дивувався, що надруковано на аркушах рубрики: „українська (руська) мова“, замість „руська мова“.

•

Спростування.

До нашої редакції наспіло таке спростування:

Станиславівське воєвідство. Ч. 216/Сі. Станиславів 16. грудня 1931. *Спростування замітки в 275 ч. часопису „Діло“.* — На основі 19 пар пресового закону з 17. грудня 1862 р. (ч. 6. д. з. з 1863 р.) прохаю помістити в найближчому, або другому числі „Діла“ після одержання цього листа — таке спростування:

Неправда, буцімто п. Францішек Заремб ський, керманич школи ім. Коперника в Коломиї, 4. грудня 1931 р. як головний списовий комісар зібраним у школі ім. Коперника в Коломиї окружним комісарям давав суперечні з обовязуючими приписами вказівки про виповнювання списових аркушів. Зокрема неправда, нібито він повчав списових комісарів, щоби виповнювали олівцем аркуші та поправляли їх дома чорнилом, щоби прізвища, закінчені на „скі“, зараховували до польських, щоби старалися перевести перепис у той спосіб, щоби 25 прц. людности округи виявилася польською. Одначе правда, що Фр. Зарембський, керм. школи ім. Коперника в Коломиї, 4. грудня 1931 р. як головний переписний комісар повчав зібраних окружних списових комісарів уповні згідно з оголошеними приписами а ці вказівки давав у моїй і представника староства присутності. — За воєводу *д-р Курись* в. р. (Воєвідський списовий комісар.).

Мораторія — абсолютна конечність.

ВАШИНҐТОН 17. XII. ПАТ. На вчорашньому засіданні палати репрезентантів підсекретар скарбу Мільс закликав горячо палату, щоби ратифікувала мораторію у формі, в якій її предложено. Він заявив, що якби конгрес не ратифікував мораторії, наразив би на неславу Зєдинені Держави. Мораторія, говорив промовець, є абсолютною конечністю, якщо хочемо устерегтися великого лиха.

За розвязання саського сойму.

БЕРЛІН 17. XII. ПАТ. В референдум, переведеному 15. ц. м. на внесення комуністів над розписанням плебісциту в справі розвязання саського сойму, зібрано вимагану десятину голосів із загального числа управнених до голосування. За комуністичним внесенням заявилися крім комуністів гітлерівці і німецькі націоналісти. Загалом зібрано 733.000 голосів на 3,511.000 управнених.

Соціял-демократи проти надзвичайних декретів.

БЕРЛІН, 17. ПАТ. На вчорашньому пленарному засіданні соціял-демократична фракція ухвалила резолюцію, що противиться доманню скликати райхстаг на надзвичайну сесію й відноситься опозиційно проти постанов декретів, які накладають тягарі на робітничі маси. Одночасно резолюція зазначує, що соціял-демократи не могли би тепер утворити уряду, який перевів би радикальні зміни в постановах декретів. Тому соціял-демократична фракція застерігає собі остаточне рішення до часу, коли покажеться, чи дожидана урядом Брінінга загальна знижка цін буде співмірна з редукціями платень.

На фронті боротьби з туберкульозою.

Показ протитуберкульозної поради і санаторії Каси Хорих для львівських журналістів.

У четвер 17. ц. м. на запросини директора Каси Хорих м. Львова **д-ра Йосифа Марчинського** відбувся показ величавої санаторії і протитуберкульозної поради при вул. Курковій спеціяльно для представників львівської преси. Між запрошеними був теж представник „Діла“.

Присутні журналісти оглянули першу протитуберкульозну пораду, влаштовану згідно з найновішими вимогами медицини коштом 626.000 зол., а потім величезну 5-поверхову санаторію Каси Хорих, здвигнену коштом близько 4,000.000 зол. Фахові пояснення подавали дир. д-р Марчинський і проф. д-р Сабатовський та інші ординуючі лікарі.

Тому, що львівська Каса Хорих зі всіми своїми уладженнями й установами сповняє велику соціяльну місію для добра цілого населення Львова, а через саму тільки протитуберкульозну її пораду і санаторію при вул. Курковій перейшло впродовж цього року до нинішнього дня 21.026 осіб, приглянемося цим обом установам і їх діяльности ширше в черговому числі нашого органу.

Експозе міністра Залєського.

Міністр закордонних справ Залеський виголосив 17. ц. м. в комісії закордонних справ сенату експозе, в якому зазначив, що закордонна політика Польщі виявляє непохитну волю вдержати мир на основі істнуючих трактатів. Союзи Польщі мають на меті тільки мирову тенденцію. Старання Польщі піддержувати якнайкращі взаємини зі сусідами та всіми іншими державами загально відомі.

Опісля промовець обговорює подрібно діяльність польської делеґації на терені Союзу Народів, зокрема її становище в справі пакту Кельоґа та в інших актуальних міжнародніх справах.

Переходячи до справи національних меншин міністр ствердив, що проблему опіки над національними меншинами деякі чинники використовують як інструмент політичної акції. Виказуючи все якнайкращу волю і толеранцію в зрозумінні культурних потреб усіх меншин, що заселюють Польщу, польський уряд уважає льояльність меншини супроти держави безоглядною умовиною згідного співжиття і співпраці для добра всіх горожан. Усунення деяких трудноців у цій ділянці можна осягнути на внутрішньому терені. Польський уряд рішився протиставитись усяким спробам одностороннього поширення управнень, неагідних з духом трактату й інтересами держави.

З черги міністр обговорив польсько-французькі взаємини, які затіснюються щораз більше, дальше польську політику супроти Німеччини, Чехословаччини, Мадярщини, Румунії, Австрії, балканських держав, а вкінці польсько-литовські й польсько-лотиські непорозуміння.

Гітлєрівці готові взяти владу.

БЕРЛІН. 17. XII. ПАТ. Надзвичайне видання національ-соціялістичного органу „Фелькішер Беобахтер“ приносить відповідь Гітлера на промову Брінінґа, виголошену крізь радіо. Націонал-соціялісти готові кожної хвилини приняти відповідальність за правління. Щодо леґальности засобів боротьби нема ніяких ріжниць у поглядах між ним і членами націонал-соціялістичної партії. Гітлер запевнює, що тільки з важким серцем рішився наказати націонал-соціялістам, щоби здержалися від ношення зброї, однак в ніякому випадку канцлер Брінінґ не може домагатися, щоби націонал-соціялісти давалися без оборони живцем зарізати. Такого приказу Гітлер не видасть ніколи. З огляду на закордонну політику Німеччини уряд не повинен би представляти націонал-соціялістів, що є сьогодні одинокою активною позицією німецької закордонної політики зі становища національних інтересів, як нелеґального руху. На закид, що після обняття влади націонал-соціялісти стануть правити нелеґальними засобами, Гітлер відповів, що після перемоги вони надіються підтримки громадянства на зміну конституції. Виданий недавно декрет, що заказує населенню носити зброю, може причинитися до зменшення публичної безпеки. Нав'язуючи до цього декрету, Гітлер признає, що німецьке громадянство мусить тепер нести важкі жертви, але вони були би тільки тоді оправдані, оскільки їх коштом німецький уряд відзискав би віру в будуччину.

Демонстрації безробітних.

ПАРИЖ. 17. XII. ПАТ. Вчора були в місті демонстрації безробітних. Кількасот осіб зібралося на площі кольоніяльної вистави, домагаючися, щоби їм дали роботу при розбиранні виставових будинків. Мусіла виступити поліція. Подібні демонстрації були на одній з рухливіших вулиць. Вечором підчас засідання міської ради група безробітних осіб заняла трибуну в салі нарад і голосними окликами підтримувала внесення комуністичних радних, що домагалися ріжних розпоряджень проти безробіття. Засідання закрито.

З театру.

ЛЬВІВСЬКИЙ УКРАЇНСЬКИЙ ТЕАТР „ЦВІРКУН“: „ЗАПОРОЖЕЦЬ ЗА ДУНАЄМ“ Артемовського і „ВЕЧЕРНИЦІ“ Ніщинського. Гостинний виступ д-ра Тисяка.

Вчорашня вистава „Цвіркуна“ пройшла направду з величезним успіхом. Всі виконавці головних партій (п-і Козак-Вірленська, Сорокова, п-е Гірняк, Залуцький-Остоя і Сорока) дали з себе все, щоби тільки вдоволити публику. Дуже поважний успіх осягнув теж наш співак д-р Тисяк, що зібрав рясні оплески, а свій дует з п-ею Сороковою („Ластівко моя прекрасна“) мусів на настирливе домагання повторити. Також хори, нар. танці і т. д. пройшли гладко, зокрема у „Вечерницях“, де і мішаний і мужеський хор мав гарне поле до попису. Музика Шлапаків відповіла теж як слід своєму завданню. Диригував радн. Купчинський.

Все було добре, не дописала тільки публика, яка з якоюсь дивною і просто незрозумілою байдужістю ставиться до всіх починів гуртка наших талановитих артистів, згуртованих у „Цвіркуні“. Таке бойкотування рідною публикою свого театру, що працює в можливо найтяжчих умовинах, доведе тільки до одного: до швидкої ліквідації того театру, в якому працюють наші найкращі сили у Львові. Вести театр з постійн. дефіцитом годі. Апелюємо до української публики, аби вона рятувала наш театр не словами, а ділами. Сподіємося, що на недільній виставі „Цвіркуна“, коли то йде вдруге безсмертний „Запорожець за Дунаєм“ і прегарні „Вечерниці“, саля Ремісничої Палати при Стрілецькій Площі буде випродана. **І. Н.**

ОСТАННІ ВІСТИ

З БЮДЖЕТОВОЇ КОМІСІЇ.

У четвер відбулося засідання сойм. скарбово-бюджетової комісії. При бюджеті прилюдних робіт говорив двічи мін. Найгебавер. У дискусії говорив м. ін. пос. **Хруцький.** Комісія прийняла бюдж. прелімінар мін-ства прил. робіт.

ПРИСУД У РОЗПРАВІ ЗА ВБИВСТВО ПРОВОКАТОРА.

У четвер пізним веч. запав присуд у розправі за вбивство Вас. Юркова з Чистилова. Трибунал засудив Василя Кисіля і Ст. Грабара по 6 літ тюрми, Мих. Кисіля на 5 літ, Мик. Будного, Мик. Боднара, Павла Маленького та Мих. Старинського по 2 роки тюрми. Павла Баворовського увільнили.

ЗНОВУ ЗАСУДИЛИ „ІЛ. КУРЄР ЦОДЗ.“

У травні 1929 р. краківський „Іл. Курер Цодз.“ помістив був напастливу статтю на три краківські часописи, м. н. на „Нови Дзєннік“ та тодішнього м. радн. д-ра Розенцвайґа. Скарга, внесена тоді „Н. Дз.“ проти „Курерка“ закінчилася так, що „Курерок“ мусів перепросити „Н. Дз.“ Тепер іще вніс суд. скаргу д-р Розенцвайґ і відповідального редактора „Курерка“ Станкевича засудили на 200 зол. кари або 10 днів арешту та на заплату суд. коштів 260 зол.

БЕЗРОБІТНІ ОГРАБИЛИ ХЛІБ.

На вул. Жовківській у Львові безробітні напали на Й. Гуменюка, який розвозить хліб із пекарні Вас. Шпака, побили його та забрали 80 булок і кілька хлібів.

ПІСЛЯ КРАДЕЖІ 5 МІШКІВ ГРОШЕЙ.

Як ми це повідомляємо на іншому місці, невідомі люди забрали 5 мішків грошей на шл. Ломжа-Варшава. У мішках тих було 50 тис. зол. Вломники дісталися до вагону між Вишковом і Тлущом, отвором у долівці. Отвір цей запримітили щойно в Ломжі. Поліція арештувала вже одного зал. злодія. Його зрадили закровавлені руки. Поліція впала на слід і решти злодіїв.

ВЛОМ ДО ТЮТЮНЕВОЇ ГУРТІВНІ.

При вул. Рутовського ч. 22. у Львові вломники вкрали з тютюневої гуртівні тютюну та папіросок вартости 8.860 зол. Ще тієїж ночі поліція викрила в одного посередника краденого тютюну вартости ок. 5 тис. зол.

До боротьби з диктатурою гітлєрівців.

БЕРЛІН. 17. XII. ПАТ. Спільна конференція провідників соціял-демократичної партії, клясових професійних союзів і республиканського Райхсбанеру винесла вчора резолюцію, якою закликає населення до боротьби з диктатурою націонал-соціялістів. Представник соціялістичних професійних союзів Ляйбарт апелював до міжнародньої солідарности робітників, щоби виступили проти наложених на Німеччину репарацій. Провідник соціял-демократичної фракції Брайтшайд заявив, що становище соціялістів супроти кабінету Брінінґа на будуче буде залежне від того, чи цей уряд додержить обіцянок і виступить проти диктатури Гітлера.

Берестейський процес.

(40-ий день.)

У четвер говорив дальше **прок. Ґрабовський.** Він сказав, що не вірить, аби в серці і в мізку марш. Пілсудського (який в 1918 р. не задержав для себе диктаторської влади, а віддав її законодатному соймові) зайшли такі зміни, що лицар волі перемінився у кровавого диктатора. Другим попри Пілсудського був тоді Вітос, тодішній премієр, який робив те саме в краю, що Пілсудський на фронті. Пізніше в соймі загніздилося партійництво, перманенція нарад, корупція. На доказ сказаного наводить речення з книжки Дашинського (рівночасно заявляє: Жалію, що він не станув перед судом) п. з. „Сойм, уряд, король, диктатор“: „Партії вважають державу дійною коровою. Лучаться, щоби ограбити державу для власного інтересу“. І ніхто не запротестував, що вожд соціялізму обиджує всесильних пп. послів. Тойсам Дашинський називає ідею Вітоса безнадійною. Він твердить, що Вітос дурний, прокуратор думає інакше. Дальше Дашинський твердить, що Пілсудський мусів силою дійти до влади, щоби випередити Вітоса, який бунтував його військо, шпіонував маршала. Консеквенцією засліплення президента було, що він приказав стріляти до вояків марш. Пілсудського. Це одно може оправдати президента, — каже Дашинський — що він не мав права розвязати сойм.

У польськім демократизмі — твердить прокуратор — нічого не змінилося, скінчилася примара соймовладства. Теперішній президент Польщі має свою волю і думку на держ. добро, не позволяє надто скоро змінювати напрямки. Годі закидати Пілсудському, що він диктатор, бо колиб так дійсно було, то він сам сказав би це. Доки він править у Польщі, можна бути спокійним за долю демократії.

Дальше прокуратор обговорює акцію Центроліву. Обвинувачені вибрали собі шлях насилля. Бо колиб ішли легальним шляхом, то навіщо тоді відозви до поліції та війська.

Наказ хвилини.

В днях від 16. до 22. грудня ц. р. відбувається в цілому краю **всенародня збірка „Дару Просвіті"**. У Львові відбудеться вона **в неділю, 20. ц. м.** до замкнених пушок при всіх українських церквах і установах. Громадяни! Дайте доказ, що розумієте й дорожите найбільшою цінністю українського народу, своєю „Просвітою", підставою цілости нашого національного життя, що саме в теперішню хвилину стоїть перед страхіттям матеріяльної катастрофи. **Оця хвилина домагається настирливо,** щоби кожна одиниця нашого народу станула частиною життєдайних соків у **великих змаганнях** „Просвіти". Тому дайте гідний Вашому імени даток на „Просвіту", допильнуйте, щоби всі з Вашого ближчого й дальшого окруження, щоби кожна жива **одиниця** нашого народу дала хоч би „вдовину лепту" (чито в грошах, чи натурі) на рятунок „Просвіти", а тим самим на рятунок нас самих і наших діток. Це буде гідне й культурне засвідчення Вашої участи в цілості нашого народнього життя; цього вимагає в теперішню хвилину сам престіж нації!

НОВИНКИ

— **Українська робітня футер Юліяна Глушевського, Львів, вул. Коперника 16. II. пов. Тел. 54-46.** 254—?

— **Ми обнижили знову** значно і так уже кількакратно знижені ціни **усіх наших виробів.** Просимо переконатись про це особисто, без обовязку купна. **„Pallium"** Вирібня охоронної та спортової одежі, Львів, вул. Вірменська 3. Тел. 54—24. 907 4-4

— **„Distinction" Косметичний Кабітет** Львів, вул. Коперника ч. 42 а, II. п. Телеф. 72—18. Виконує всі косметичні заходи (усуває зморшки, вигладжує і відмолоджує церу, усуває плями, лойотоки, веснянки, червоність шкіри etc.) чисто **індивідуально.** Уживає найновіших метод найліпшими косметичними засобами, під ґарантією **нешкідливими.** Ціни дешеві, для ПТ. урядничок і студенток знижка. Години принять від 10—14 та від 15—19-ої. 859 10—10

— **При найближчих святах** не витрачайте грошей на дарунки проминаючої вартости, а дайте своїм найближчим найпрактичніший дарунок, яким є життева поліса **Товариства взаїмних обезпечень** на життя й ренти **„Карпатія"** у Львові, вул. Руська 18/I. 981

— **Свято Просвіти у Львові.** Заходом філії Т-ва „Просвіта" ім. Шевченка у Львові відбудеться у вівторок, т. е. дня 22. грудня ц. р. в 7. год. веч. у великій салі Народнього Дому (Театр Ріжнородностей при вул. Рутовського ч. 22) **Свято Просвіти** з багатою й гарною програмою. Участь у концерті беруть: міш. і муж. просвітянський хор під проводом п. В. Осташевського, хор питомців Духовної Академії під пров. п. В. Жолкевича, міш. хор чит. „Просвіти" Жовків. дільн. під пров. п. Т. Купчинського, орхестра під орудою п. В. Панасюка, хорова рецитація „Хмаролому" під пров. п. В. Ковальчука. Святочну промову виголосить п. інж. М. Творидло. Точніша програма в афішах. Ціни місць приступні від 4—1 зол. Набувати можна вже в книгарні „Просвіти" при вул. Руській ч. 1, а в дні концерту від 17. год. при касі. Сподіємося, що львівське громадянство численно візьме участь у концерті та понри власне моральне вдовілля причиниться теж до матеріяльної підтримки Товариства.

— **Після 15 літ вернувся до рідні** галичанин, бувш. Січовий Стрілець Іван Джулинський, що попав у полон під Конюхами в 1917 році. Після полону, в час визвольної боротьби був активним учасником боїв, а опісля залишився на Україні і пробував увесь час у Полтаві та Кременчузі. Заходи у справі повороту, щоби доказати, що І. Джулинський є справді галичанином, тривали рівно 6 літ.

— **Чергова конфіската „Діла".** Останнє (284) число нашого щоденника сконфіскувала львівська цензура, яка вичеркнула кілька місць із передовиці „Конскрипція та конскрипційні засоби" і половину звідомлення з Грималівщини „Конскрипція має дати правдивий образ". Це 66-а з черги конфіската „Діла" з 1931 р.

— **Нова віцепровінція оо. Василіян у Бразилії.** Конгрегація Східної Церкви письмом з дня 30. XI. ц. р. ч. 557/31 зголилася на канонічне установлення віцепровінції Чина св. Василія Великого в Бразилії й отворення василіянського новіціяту в Прудентополі. У Бразилії є три монастирі оо. Василіян, а саме: в Прудентополі, Ірасемі і Куритибі з 7 священиками і трьома братьми. Отворення в Бразилії новіціяту без сумніву причиниться до розвою Василіян у Полудневій Америці.

— **Виставка видавництв Мортковича** і різдвяна відкриті кожного дня від 10—14 і 17—19 год. у Міському Музеї Артистичного Промислу при вул. Гетьманській ч. 20. за вступом 20 сот. — Виставка сучасної чехословацької графіки буде відкрита лише до пятниці 18. ц. м.

— **Миколаївський вечір у Т-ві „Зоря".** Т-во львівських ремісників „Зоря" влаштовує в своїй домівці (Вірменська 25) в суботу, 19. грудня ц. р. вечором (5.30) Миколаївський вечір для членів Т-ва і їх родин. Дарунки приймають у Т-ві вечорами, а в суботу від полудня. — Такий самий Миколаївський вечір для ремісничої молоді, згуртованої в Т-ві „Зоря", відбудеться тамже в неділю 20. грудня в год. 4. попол.

— **Польські „матечки" підшиваються.** У день перепису ходили селом Сороки, збаразького повіту, дві сестри зі захисту. Говорили по українськи, що збирають на захист у Тернополі. При допиті виявилося, що вони з польської (лат.) „охронки" — підшиваються під український захист, щоби одержати пожертву. На увагу, що не лиише обдурювати людей і що цей вчинок суперечить приписам законів, відповіли, що з українського захисту ходять нераз збирати в польських (!?) селах і говорять по польськи, а це наявна брехня. На домагання не показали виказок; прізвища сестриць записані у громадському уряді. Маску з лиця відслонили їм у хаті Івана Луки.

— **З усієї Польщі.** Шість мішків із грішми зникло з вагону поїзду Ломжа—Краків, поліція шукає грошей і злодіїв. — Буревій, що лютував над тарнобережським повітом скинув два літаки, що їхали з Кракова до Варшави; один упав у Копзумці, другий у Тшесні. Летуни важко поранені, літаки знищені. — 258.137 безробітних було в Польщі 11. грудня. — Перед наглим судом у Варшаві відповідає Талей Т. Дунчик, який 6. жовтня вирвав мошонку з рук Олени Ліберманової.

— **Стережіться обманців!** Товариство Взаїмних Обезпечень „Дністер" у Львові довідується, що по селах ходить якийсь Микола Гаврилюк і збирає для „Дністра" нові обезпечення та інкасує задатки на рахунок цих обезпечень. Подаємо до відома, що той Микола Гаврилюк не є ні урядовцем ні агентом „Дністра", тому не має права зеднувати для „Дністра" обезпечення, тимбільше побирати якісь гроші на його рахунок. Тому просимо жадати від кожного працюючого в користь „Дністра" уповноваження виставленого Товариством Взаїмних Обезпечень „Дністер" у Львові, а коли він його не має, передати його в руки поліції.

— **Не забувайте про св. Миколая.** Ваша дітвора нетерпеливо чекає на день св. Миколая, — доброго, сивого дідуся, що не забуває про українську дітвору. Заздалегідь замовляйте в нього дарунки, а ними є найновіші вироби української фабрики солодощів **„Фортуни Нової".** Загляньте негайно до крамниць **„Народньої Торговлі" і Дейнеки,** а самі переконаєтеся, які прегарні замовлення поробив св. Миколай. Спішіть негайно, бо це останній день! 1064

— **Совганка на Личакові вул. Круприярська 15. Від 19. грудня (Св. Миколая) на площі Читальні „Просвіти" під власною орудою. Доїзд трамваєм до Церкви Петра і Павла. — Сезоновий абонамент зол. 7·—. Вступ 50 сотиків.** 1061 1—?

СПОРТ.

Гаківка при електричному світлі у Львові.

В суботу 19. і неділю 20. грудня, з нагоди відкриття штучного освітлення гокейової площі на леді Львівського Лижварського Т-ва при вул. Пелчинській ч. 53, відбудуться чотири товариські змагання між найсильнішими гокейовими дружинами Львова, а саме Лехією, Погонею, Україною та Чорними. Першого дня граємо, Україною та Чорними, а потім Чорні—Летимуть Погонь—Україна, а потім Чорні—Лехія; в неділю переможені між собою, опісля побідники між собою.

Ледова площа, влаштована згідно з найновішими вимогами міжнародних приписів, буде освітлена 17-и рефлекторами, кожний силою 1000 свічок. Змагання почнуться в 8. год. вечора, закінчаться в 10. год. Вступ 1.50 від особи, 1 зол. для шкільної молоді (за легітимацією) 1 зол. Передпродажа білетів від пятниці в обох касах Л. Л. Т. при вул. Пелчинській ч. 53.

Ціни набілу у Львові.

„Маслосоюз" платив кооперативам дня 17. XII. н. р. за масло експортове та десерове гріна 3·40 зол., за літру молока 24—25 сот., літру сметани 1·20 зол., копу яєць 6·00 6·20 зол.

ОГОЛОШЕННЯ

Театри.

Львівський Український Театр „Цвіркун" (саля Ремісничої Палати. Стрілецька площа 7)

Субота, 19 грудня год. 7·30 веч. „Хмара", нар. песа на 4 дії Суходольського.

Неділя 20. грудня год. 3·30 попол. „Ніч несподіванок", фарса на 3 дії Белої.

Неділя, 20 грудня год. 7·30 вечором „Шумі Маріца", драма на 5 дій з визвольних змагань болгар. Товстоноса.

У цих виставах беруть участь п-во Ірина і Василь Коссаки

Великий Міський Театр:
Нечинний.

Театр Ріжнородностей:

Пятниця 18. грудня в годині 8. веч. „Гранд-Готель".

Субота 19 грудня в год. 3·30 попол. „Вогнем і мечем".

Субота 19. грудня в годині 8 веч. „Гранд-Готель".

Неділя 20. грудня в годині 3·30 попол. „Вогнем і мечем".

Неділя 20. грудня в годині 8 веч. „Штуба".

Кіна.

АПОЛЬО: Звукова фільма „Серця на засланні".
КАСІНО: „Кохання серед ледів".
КОПЕРНИК: Великоміські вулиці".
ЛЕВ: „Боротьба в підземеллях".
МАРУСЕНЬКА: „Король Конга, — тайна святині в Нугалі".
МІРАЖ: „Импресаріо" (Бастер Кітон). „Погания" (Рамон Новаро).
ОАЗА: „Дівоча океану", „Пан губернатор на інспекції".
[illegible]: „Більше газу!", „Тайна почтової скриньки".
ПАЛЯС: Звукова фільма „Любовник о півночі".
ПАСАЖ: „На горячім учинку", „Невідомий батько".
ПРОМІНЬ: „Роман із княжною".
СОНЦЕ: „Гробниця великого кохання".
СТИЛЕВЕ: „Веселий тиждень Метро-Голдвин Маєр".
УТІХА: „Гок за мушину" (Діяна Гейз). „Таємний поліцай" (Еді Польо).
ХИМЕРА: „Велика гра", „Фіялкові пригоди".

Присилайте передплату!

Програма радіо.

Неділя, 20. грудня 1931.

Лайпціґ (259.3) 12.30 Концерт. **Льондон** (356.3) 22.05) Концерт. **Гамбурґ** (372.2) 17.00 Пісні. **Берлін** (419) 23.00 Танкова музика **Рим** (441.2) 17.00 Концерт. **Відень** (516.4) 18.30 Пісоньки. **Осльо** (1083) 20.00 Концерт

Понеділок, 21. грудня 1931.

Мор. Острава (263.4) 21.00 Пісні. **Гельсінгфорс** (368.1) 18.25 Концерт. **Букарешт** (394.2) 18.00 Концерт. **Ленінград** (1000) 16.45 Концерт. **Осльо** (1083) 25.05 Хор. **Париж** (1724.1) 15.45 Концерт.

ЛЬВІВСЬКЕ РАДІО.

Субота, 19. грудня 1931.

Львів (380.7) 11.40 Перегляд краєвої преси. 11.58 Час із Варшави. 12.10 **Шкільний ранок: Українська народня пісня** і виклад проф. К. Кіселевського. 13.10 Про погоду дня. 15.15 Грошева біржа. 15.25 Для дітвори „Справедливий заяць". 15.45 Концерт. 16.20 Радіохроніка. 16.50 Мода. 17.10 „Змінчивість мистецьких форм". 17.35 Пісні. 18.05 Для молоді. 18.30 Пісні для дітей. 18.50 Всячина. 19.15 Листування. 19.45 Радієвий щоденник. 20.00 „На овиді". 20.15 Концерт. 21.55 Париська ревія. 22.10 Твори Шопена. 23.00 Танкова музика. Грамофонові кружки: 12.45, 15.00, 16.40, 17.00, 19.40. Господарські гутірки: 13.15, 13.40, 14.00, 14.20. Народня музика: 13.55, 14.15.

Неділя, 20. грудня 1931.

Львів (380.7) 11.58 Час із Варшави. Передачі з Варшави: 12.10—16.20, 17.15—18.45, 20.15—22.55; з Вильна 19.45. Грамофонові кружки: 10.15, 16.20, 16.55, 19.35, 16.40 Відчит із Варшави. 18.45 Стрілецький кутик. 19.10 Всячина. 23.00 Танкова музика.

Понеділок, 21. грудня 1931.

Львів (380.7) 11.45 Перегляд преси. Передачі з Варшави: 11.58, 13.10, 13.40—14.35, 15.45, 16.20—17.10, 17.35, 19.45—22.45, 23.15. Грамофонові кружки: 12.10, 15.00, 15.50, 15.25 „Різдвяні видання". 17.10 Виклад з Вильна. 18.25 „Невідомий Львів". 18.50 Всячина. 19.25 Пісні. 22.45 Фортепянові дробини.

ОПОВІСТКИ

За оголошення редакція не відповідає

Дарунки на Миколая УССК-у можна складати в суботу 19. XII. від 16. год. на Бесіді.

В неділю, 20. ц. м. в год. 18-ій відбудеться в „Українській Бесіді" у Львові (Народний Дім, I. поверх) третій виклад д-ра Івана Копача на тему: „Три знаки часу" з науковою дискусією. Предметом того викладу буде т. зв. атональна музика. Музичну ілюстрацію викладу подасть на фортепяні професор нашого Вищого Музичного Інституту у Львові, п. Богдан Кудрик. Гостям раді. 1063

До філій Т-ва Охорони Воєнних Могил. Гол. Т-во О. В. М. у Львові повідомляє, що в жовтні і в перших днях листопада ц. р. розіслано до всіх філій Товариства О. В. М. квестіонар до виповнення замість звіту з діяльности за 1931 р. Просимо всі філії прислати негайно до централі виповнений квестіонар. Якщо котра з філій Т-ва О. В. М. не одержала згаданого квестіонаря, нехай звернеться за ним до Гол. Т-ва О. В. М., Львів, вул. Словацького ч. 14 (Земельний Банк, дир. д-р Кривуцький).

Подяка.

Воля Всевишнього забрала нам нашого Найдорожчого Мужа і Батька бл. п. д-ра Остапа Макарушку. Прибиті тяжким і непадійним горем, відчули ми глибоко кожний щирий вислів співчуття переданий нам словом чи письмом особами, що знали, цінили та любили Дорогого нам Покійника. Отсією дорогою складаємо нашу прилюдну подяку всім ВП. Громадянам, Установам і Товариствам, які в тім тяжкім горі не залишили нас без слів співчуття і розваги, а так усім тим, що своєю участю причинилися до звеличання сумних Похоронних Обрядів.

Зокрема дякуємо ВП. пп. Лікарям проф. д-рові Панчишинові, примарам проф. д-рові Т. Островському і проф. д-рові В. Чернецькому, секундарям д-рові К. Чижерському і д-рові Штайнові за дуже дбайливу і безкорисну опіку в часі недуги Покійного, а о. крил. Кишакевичеві за прихід до хорого із Найсвятішими Тайнами.

Щиру подяку складаємо Їх Екселенції Митрополитові Кир Андреєві за передані нам слова співчуття. Дякуємо Всв. і Впр. о. мітратові Базюкові і о. пароховї крил. Лопатинському за провід у Похоронах та відправу Панахиди і всьому Впр. Духовенству, а не: Всв. Впр. о. Ігуменові Климентієві Шептицькому, о. рект. Сліпому, членам львівської митрополичої Капітули о. мітратові Войнаровському, о. прал. Куницькому, оо. крилошанам Ковальському, Томовичеві, Громницькому, Дзеровичеві, Лициякові, Лужницькому, членові станиславівської епископської Капітули о. крил. Лободичеві, оо. проф. Бучацькому, Василеві Ґорчинському, Дзедзикові, д-рові Застирцеві, Каштанюкові, д-рові Костельникові, д-рові Лабі, д-рові Фіголеві за участь у Панахиді і за звеличання Своєю присутностю Похоронних Обрядів.

Зокрема дякуємо о. дир. Ґорчинському і хорові жіночої Семинарії „Рідної Школи", за відправу Панахиди в день Похорону, а всім школам за участь у Похоронах і Панахиді.

Сердечно дякуємо за прощальні слова над могилою Покійного Впр. о. крил. Лопатинському, о. дир. Ґорчинському та Вп. пп. ред. Юшишинові і пос. д-рові Білякові.

Дякуємо Головній Управі „Рідної Школи", „Українському Католицькому Союзові", Учительській Громаді, Науковому Т-ву ім. Шевченка, Українській Парляментарній Репрезентації, Президії Укр. Нац. Дем. Обєднання, Союзові Українок, Кружкам „Рідної Школи", Учительським Зборам семинарій та гімназій „Рідної Школи" і Семинарії СС. Василіянок — та всім іншим численним Товариствам і Установам у Львові і в краю, які чи то через своїх представників, чи письменно передали нам слова співчуття.

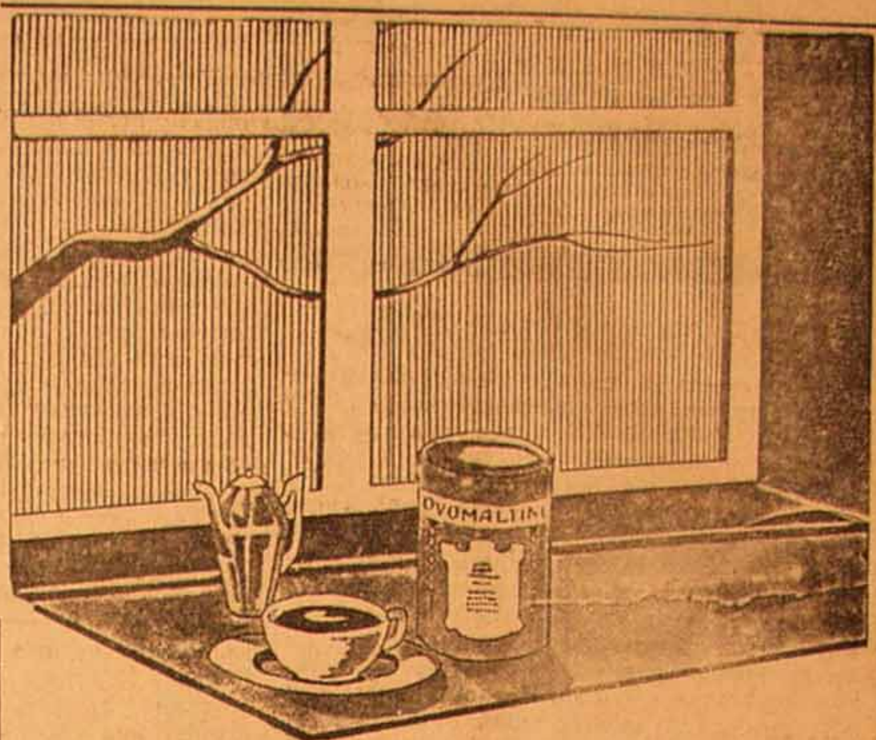
Щиро дякуємо всім ВП. Громадянам, Приятелям і Знайомим, які устно та письменно в краю і заграниці висказали слова потіхи в такім великім нашім горі.

Складаємо сердечне Спасибі за звеличання сумного Похоронного Обряду Брацтву при церкві СС. Василіянок і хорові п. радн. Купчинського.

Львів, дня 17. грудня 1931 р.

1062 **Жінка, Діти та Родина.**

Ширіть наш часопис!

ДРІБНІ ОГОЛОШЕНЯ

За оголошення редакція не відповідає

ОГОЛОШЕННЯ

За оголошення редакція не відповідає